

Obsah

Úřad práce stěžovateli neoprávněně zadržel poměrnou část podpory z důvodu zahájení řízení o vyřazení z evidence úřadu práce (sp. zn. 241/2022/VOP/JL)	1
Matce odebrali dítě poté, co se s ním několik let ukrývala (sp. zn. 5274/2021/VOP/LV).....	2
Aplikace zásady proporcionality v praxi Úřadu práce ČR (sp. zn. 13072/2022/EHŠ)	2
Odebrání novorozence krátce po porodu přímo z porodnice (sp. zn. 4267/2020/VOP/NK)	3
Je žádost zaměstnance o poskytnutí informací zaměstnavatelem zneužitím práva na informace? (sp. zn. 12704/2022/EHŠ).....	4
Kde hledat pečovatele nebo zařízení pro „hraniční děti“? (sp. zn. 2950/2021/VOP/BJ).....	6
Zbavení otce rodičovské odpovědnosti (sp. zn. 6770/2021/VOP/LV).....	6
Úhrada přepravy pojištěnce k poskytovateli zdravotních služeb (sp. zn. 5859/2021/VOP/ZK)	7
Kontakt dětí s prarodiči ze strany zemřelé matky (6341/2021/VOP/MKS)	7

1. Veřejná správa

Zaměstnanost

Úřad práce stěžovateli neoprávněně zadržel poměrnou část podpory z důvodu zahájení řízení o vyřazení z evidence úřadu práce (sp. zn. 241/2022/VOP/JL)

Stěžovatel byl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání v době od 1. 7. 2021 do 12. 9. 2021. Po celou dobu vedení v evidenci mu náležela podpora v nezaměstnanosti. Za měsíc září 2021 mu náležela poměrná část podpory v nezaměstnanosti, tj. za dny, kdy byl v evidenci. Stěžovatel však od úřadu práce částku odpovídající této poměrné části podpory neobdržel. Prostřednictvím telefonické informační linky kontaktoval úřad práce, kde mu zaměstnankyně úřadu práce měla sdělit, že na vyplacení poměrné části podpory v nezaměstnanosti má úřad práce čas nejpozději do 31. 12. 2021. Stěžovatel však dlužnou část podpory v nezaměstnanosti neobdržel ani po tomto datu.

V reakci na zahájení šetření veřejného ochránce práv úřad práce dne 14. 2. 2022 dlužnou část podpory v nezaměstnanosti vyplatil.

Ochránce šetřením dospěl k závěru, že úřad práce pochybil tím, že zastavil vyplácení podpory v nezaměstnanosti stěžovateli dříve, než nastaly účinky rozhodnutí o jeho vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání. Dále pochybil tím, že ve věci zastavení podpory v zaměstnanosti nevydal rozhodnutí ve správním řízení.

Úřad práce své pochybení uznal. Uvedl, že se jednalo o ojedinělý exces a že v obdobných případech postupuje v souladu závěry veřejného ochránce práv, které vyslovil již v obdobném případě v minulosti (sp. zn. 2986/2017/VOP). K zastavení výplaty podpory v nezaměstnanosti tedy přistupuje až ode dne předběžné vykonatelnosti rozhodnutí o vyřazení z evidence.

Ochrana dětí, mládeže a rodiny

Matce odebrali dítě poté, co se s ním několik let ukrývala (sp. zn. [5274/2021/VOP/LV](#))

Zástupkyně ochránce šetřila postup OSPOD v souvislosti s odebráním dítěte z péče matky, vedením a zpřístupněním spisové dokumentace a nastavením kontaktů matky se synem. Šetřila i dětský domov, který o dítě pečoval po jeho odebrání z péče matky, v souvislosti s nastavením kontaktů dítěte s matkou. Vztah matky s otcem dítěte byl od počátku velmi problematický, rodiče spolu nežili. Matka uváděla, že otec syna v době po narození týral, a že syn v důsledku týrání otcem trpí psychickým traumatem. Matčina podezření šetřila policie České republiky, ale týrání dítěte otcem neprokázala. Matka proto dlouhodobě bránila otcí ve styku se synem a potom se s dítětem odstěhovala, aniž by komukoliv sdělila novou adresu. Soud následně vydal rozsudek, kterým světil dítě do péče otce. V té době byla matka a syn neznámého pobytu.

V červenci 2021 se změnila místní příslušnost soudu i OSPOD poté, co soud zjistil bydliště matky. Nově místně příslušný soud nařídil výkon rozhodnutí, kterým měl být syn předán otcí. Protože však syn odmítl přejít do péče otce, vydal tento soud předběžné opatření, kterým dítě předal do péče dětského domova. Psychologové, kteří dítě přebrali do péče, konstatovali lehké mentální postižení dítěte a zanedbání péče. Policie České republiky začala vyšetřovat matku pro podezření ze spáchání trestného činu ohrožování výchovy dítěte. Od října 2021 převzal péči o dítě jeho otec a soud upravil styk dítěte s matkou jako asistovaný v rozsahu jedné hodiny jednou za čtrnáct dní. Psycholog centra však zhodnotil, že dítě není na kontakty s matkou připravené a styky tudíž neprobíhaly. Soud poté předběžným opatřením své rozhodnutí o konání asistovaných styků zrušil. V lednu 2022 se matka s otcem na soudním jednání dohodli na asistovaných stycích v jiném místě. Matce se tak podařilo obnovit styk se synem.

Zástupkyně ochránce konstatovala, že **OSPOD nepochybil v souvislosti s odebráním chlapce z péče matky**. OSPOD pouze navázal na činnost předchozího OSPOD a časová tíseň mu před odebráním dítěte z péče matky neumožnila provést žádné kroky, které požaduje zákon o sociálně-právní ochraně dětí. **OSPOD ale pochybil v tom, odmítnul založit do spisové dokumentace fotografie**, které mu matka poskytla, a v tom, že **nebyl dostatečně aktivní v otázce nastavení styků syna s matkou**.

Zástupkyně ochránce šetřila i dětský domov, který o dítě pečoval po jeho odebrání z péče matky. Dětský domov zpočátku návštěvy matky v zařízení umožňoval. Potom soud informoval vedení dětského domova o tom, že proti matce je vedeno trestní řízení a dítě je v roli svědka, tudíž by jej matka neměla kontaktovat. O zákazu styku matky se synem přitom soud nerozhodl. Na základě této neformální žádosti dětský domov znemožnil další návštěvy matky v zařízení. Zástupkyně ochránce tento postup dětského domova kritizovala a doporučila mu, aby v obdobných případech příště svůj postup nejprve konzultoval s OSPOD, a aby sdělil soudu, že nemá oprávnění kontaktu bránit, když jej soud svým rozhodnutím nezakázal.

OSPOD i dětský domov přijali dostatečná opatření k nápravě a VOP své šetření ukončil podle §18 odst. 2 zákona.

Aktivní politika zaměstnanosti

Aplikace zásady proporcionality v praxi Úřadu práce ČR (sp. zn. [13072/2022/EHŠ](#))

- I. **Úřad práce je povinen při požadavku na vrácení jím poskytnutého příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti z důvodu porušení povinností příjemcem příspěvku zjišťovat míru porušení povinností příjemcem příspěvku a aplikovat zásadu proporcionality (přiměřenosti) mezi závažností tohoto porušení a výší příspěvku požadovaného za něj k vrácení.**

Na veřejného ochránce práv se obrátil zaměstnavatel, kterému úřad práce poskytl příspěvek na vyhrazení společensky účelného pracovního místa pro určeného zaměstnance. V době pandemie koronaviru umožnil zaměstnavatel tomuto zaměstnanci výkon práce z domova. Tím však zaměstnavatel porušil dohodu s úřadem práce o poskytnutí příspěvku, neboť v ní bylo jako místo výkonu práce zaměstnance sjednáno sídlo zaměstnavatele. Zaměstnavatel měl možnost tuto skutečnost oznámit předem úřadu práce a sjednat s ním odpovídající dodatek k dohodě, to ale neučinil. Zaměstnavatel jako příjemce příspěvku tedy porušil podmínky dohody o sjednaném místě výkonu práce (byť se tak dle tvrzení zaměstnavatele stalo pouze ve čtyřech případech, kdy zaměstnanci umožnil výkon práce z domova). Pro takový případ byla v dohodě sjednána povinnost zaměstnavatele vrátit neprávem poskytnutý příspěvek nebo jeho část.

V návaznosti na to úřad práce vyzval zaměstnavatele k vrácení příspěvku, a to za celé období, kdy mu byl poskytován (celkem 90.000,- Kč). Úřad práce též dále vypověděl dohodu o poskytnutí příspěvku. S postupem úřadu práce se ochránce při šetření neztotožnil a vytkl úřadu práce, že nezjišťoval míru porušení povinností zaměstnavatelem a neaplikoval zásadu proporcionality.

Povinnost aplikovat zásadu proporcionality vyplývá z konstantní judikatury týkající se postupu finančních úřadů při stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně. Zásahy veřejné moci do právní sféry fyzických a právnických osob musejí být přiměřené (slovy správního řádu do ní může správní orgán zasahovat jen v nezbytném rozsahu). Ochránce proto upozornil, že tuto zásadu by měly aplikovat i úřady práce při požadavku na vrácení poskytnutého příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti. Úřad práce je stejně jako finanční úřad povinen zvažovat okolnosti konkrétního porušení podmínek dohody a vycházet z principu proporcionality mezi závažností tohoto porušení a výší příspěvku požadovaného za něj k vrácení.

V případě zaměstnavatele to konkrétně znamená, že úřad práce se měl blíže zabývat tím, kolik ze svých povinností a kdy (potažmo kolikrát) zaměstnavatel porušil, resp. měl zjišťovat konkrétní dílčí pochybení zaměstnavatele a požadovat vrácení příspěvku ve výši odpovídající těmto konkrétním dílčím pochybením, tedy míře porušení povinností zaměstnavatelem.

Protože zaměstnavatel na výzvu úřadu práce požadovaný příspěvek vrátil v plné výši, záležitost byla u úřadu práce skončena. V rámci šetření ochránce tedy nebylo možné dosáhnout konkrétní nápravy zmíněného pochybení. Ochránce po úřadu práce nepožadoval přijetí opatření k nápravě rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že přístup úřadů práce a aplikace zásady proporcionality je koncepční záležitostí, kterou je třeba v systémové rovině řešit primárně s ústředními orgány státní správy, na které se ochránce následně obrátí. Ochránce nicméně doporučil zaměstnavateli, aby jeho závěry ze šetření použil již nyní ve sporném řízení podle ustanovení § 141 správního řádu, které zaměstnavatel svým návrhem inicioval u Ministerstva práce a sociálních věcí.

Ochrana dětí, mládeže a rodiny

Odebrání novorozence krátce po porodu přímo z porodnice (sp. zn. [4267/2020/VOP/NK](#))

- I. **Odebrání dítěte krátce po narození přímo z porodnice je velmi invazivním zásahem do práva na rodinný život. OSPOD k němu musí mít zvlášť závažné důvody a musí prokázat, že posoudil vliv opatření jak na dítě, tak na jeho rodiče, a zvážil alternativní možnosti k odebrání. Pro objektivní posouzení musí OSPOD zmapovat aktuální situaci a zjistit, zda by dítě bylo v péči rodiče bezprostředně a závažně ohroženo a k ochraně jeho práv by nepostačovala mírnější opatření (ustanovení § 9a odst. 1 a odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí).**

Matka se přestěhovala do obvodu šetřeného OSPOD necelý měsíc před porodem. OSPOD tuto informaci zjistil od dříve příslušného OSPOD, od něhož se dozvěděl, že matka byla v minulosti odsouzena za týrání a ohrožování výchovy svých starších dětí a tehdejší znalecké posudky konstatovaly kriticky snížené rodičovské a výchovné kompetence matky. OSPOD matku kontaktoval až tři týdny poté pouze s dotazem, kde se zdržuje a zda už porodila. Na základě neaktuálních znaleckých posudků týkajících se starších dětí matky a její předchozí trestné činnosti pak OSPOD bez jakékoli další aktivity podal návrh na svěřeni dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu. Nezajímal se o matčinu aktuální osobní a rodinnou situaci, která se od odebrání jejích starších dětí podstatně změnila, a nepoučil ji o jejích právech a povinnostech. OSPOD proto nemohl informovaně zvážit, zda by nebylo možné ochranu práv dítěte zajistit za pomoci méně drastických opatření, než je odebrání dítěte krátce po narození přímo z porodnice, a tyto alternativní možnosti s matkou neprojednal. OSPOD se měl zajímat také o otce dítěte. V úvahu dále přicházela možnost zácvikového pobytu, kde by mohla matka o dítě pečovat pod dohledem personálu.

Úřad se nejprve se závěry zprávy o šetření neztotožnil, zástupkyně ochránce proto přistoupila k vydání závěrečného stanoviska. Navrhovaná opatření k nápravě, týkající se povinností OSPOD před zvažováním odebráním novorozeneho dítěte z péče rodičů, poté tajemnice úřadu přijala, pracovníky OSPOD s nimi seznámila a promítla je do vnitřního předpisu.

Kontrola orgánů inspekce práce

Je žádost zaměstnance o poskytnutí informací zaměstnavatelem zneužitím práva na informace? (sp. zn. 12704/2022/EHŠ)

- I. **Pro posouzení zneužití práva na informace není podstatné, zda má žadatel jako zaměstnanec povinného subjektu přístup do vnitřního informačního systému povinného subjektu. Pouze z této skutečnosti nelze dovozovat zneužití práva na informace a žádost o poskytnutí informace odmítnout.**

Na veřejného ochránce práv se obrátil zaměstnanec oblastního inspektorátu práce, který v době své dlouhodobé pracovní neschopnosti požádal všechny oblastní inspektoráty práce a Státní úřad inspekce práce (povinné subjekty) o poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Všechny povinné subjekty jeho žádosti odmítly s tím, že je zaměstnancem oblastního inspektorátu práce, a požadované informace tak může **v plném rozsahu dohledat** ve vnitřním **informačním systému**. Podle povinných subjektů žadatel zneužívá právo na informace, kterého se formálně dovolává, avšak jeho žádosti nemají povahu materiálního uplatnění daného práva. Žadatel se proti odmítnutí svých žádostí povinnými subjekty odvolal. Státní úřad inspekce práce jako odvolací orgán rozhodnutí oblastních inspektorátů práce o odmítnutí žádostí potvrdil a

odvolání žadatele zamítl s tím, že svými žádostmi o informace využívá nástroj, který má být podle Státního úřadu inspekce práce k dispozici subjektům stojícím mimo veřejnou správu, subjektům nemajícím přímý přístup k požadovaným informacím. Ministerstvo práce a sociálních věcí jako odvolací orgán naopak prvostupňové rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce o odmítnutí žádosti žadatele zrušilo s tím, že nejde o zneužití práva na informace, a přikázalo Státnímu úřadu inspekce práce informace poskytnout.

Ochránce shledal, že oblastní inspektoráty práce a Státní úřad inspekce práce nesprávně vyhodnotily, že žadatel zneužívá právo a že jsou naplněny důvody pro odmítnutí jeho žádosti. Tím pochybily.

Pokud jde o zneužití práva na informace, v rozhodnutí o odmítnutí žádosti by muselo být řádně odůvodněno a prokázáno, že právní jednání žadatele je zdánlivé a jeho skutečnou motivací a úmyslem není výkon práva na informace. Tento úmysl musí být prokázán bez jakýchkoliv pochybností. Zásadní z hlediska posuzování, zda žadatel zneužíval právo na informace, tedy je, proč žádosti podával a zda na jeho žádosti lze i přesto, že byl zaměstnancem povinného subjektu, nahlížet jako na výkon práva na informace. V tomto směru povinné subjekty **nade všichni pochybnost neprokázaly**, že tomu tak není, že žadatel svými žádostmi skutečně sledoval jiný účel než získání informací a že jeho úmyslem nebyl výkon práva na informace.

Skutečnost, zda měl žadatel přístup k internímu informačnímu systému zaměstnavatele či ne, nepovažuje ochránce z hlediska posuzování, zda zneužívá právo na informace, ani v nejmenším za relevantní. Taková argumentační konstrukce je podle ochránce neudržitelná. Dle tohoto schématu by každý žadatel, který měl někdy přístup k požadovaným informacím, již nikdy neměl právo žádat povinný subjekt o tyto informace, resp. učinil-li by tak, zneužíval by právo na informace. Ad absurdum by v důsledku každý zaměstnanec byl vyloučen z podání žádosti o informace vůči svému zaměstnavateli jako povinnému subjektu, neboť by většinu informací mohl dohledat sám ve vnitřním informačním systému. Informační zákon však nevylučuje zaměstnance z možnosti požádat o informace svého zaměstnavatele. Kontrola veřejné správy tak není určena jen adresátům vně systému, jak nesprávně dovodil Státní úřad inspekce práce v rozhodnutích o odvoláních.

Ochránce proto zcela **odmítl** argumentaci Státního úřadu inspekce práce, že podání žadatele nelze považovat za podání „běžného občana“. Pokud žadatel žádal informace, které by povinné subjekty mohly poskytnout komukoliv jinému, kdo by o ně zvnějšku požádal, měly je poskytnout i jemu. Důležité je, že stěžovatel nežádal o informace, o které by nemohl žádat kdokoli zvenčí.

Generální inspektor ve vyjádření k závěrům ochránce připustil, že se ztotožňuje s úvahou ochránce, že i zaměstnanec může zaměstnavateli podávat žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím směřující k činnosti zaměstnavatele. Dále ujistil, že pokud žadatel podá nové žádosti, budou hodnoceny optikou situace a okolností, za kterých budou podány (pozn.: žadatel již není zaměstnancem povinného subjektu), a že se závěry a právním hodnocením ochránce budou seznámeni představitelé všech oblastních inspektorátů práce a Státního úřadu inspekce práce, kteří se zabývají vyřizováním žádostí o informace.

Pochybení Státního úřadu inspekce práce již nelze v současné době napravit, protože proti žádnému z jeho rozhodnutí již nelze podat mimořádný opravný prostředek ani správní žalobu. S ohledem na uvedené nebylo možné v rámci šetření ochránce dosáhnout konkrétní nápravy shledaného pochybení. Šetření Státního úřadu inspekce práce bylo proto i s přihlédnutím k vyjádřením generálního inspektora ukončeno v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Žadateli ochránce doporučil podat nové žádosti o identické informace, neboť rozhodnutí o odmítnutí předchozích žádostí nezakládá překážku věci rozhodnuté.

Výkon SPOD a náhradní rodinná péče

Kde hledat pečovatele nebo zařízení pro „hraniční děti“? (sp. zn. [2950/2021/VOP/BJ](#))

- I. **Pokud orgán sociálně-právní ochrany dítěte postoupí krajskému úřadu nekompletní spisovou dokumentaci dítěte, kterému je třeba zprostředkovat náhradní rodinnou péči (ve smyslu § 21 odst. 1 a 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí), je povinností krajského úřadu jej bezprostředně vyzvat k doplnění, případně svoji výzvu v přiměřené lhůtě zopakovat.**

V systému péče o ohrožené děti je velký problém umístit děti se zdravotním postižením.

Šetřili jsme případ devítiletého chlapce s kumulací zdravotního postižení (středně těžká mentální retardace, ADHD, dětská mozková obrna, epilepsie, s projevy agresivního chování s autistickými rysy, problémy s pohyblivostí z důvodu zkrácených šlach na nohou). Chlapci zemřel otec. Matka sdělila, že s ohledem na své zdravotní postižení není schopna péči o chlapce zajistit a podala návrh na nařízení ústavní výchovy. Soudní řízení muselo být odročeno a chlapec přechodně pobýval hospitalizovaný v psychiatrické nemocnici, neboť se OSPOD nedařilo najít zařízení, které by mělo volnou kapacitu a „bylo ochotno“ chlapce přijmout. OSPOD oslovil celkem 25 zařízení, než se mu podařilo pro chlapce nalézt místo v dětském domově vzdáleném 130 kilometrů od bydliště matky. To matce prakticky znemožňovalo chlapce navštěvovat.

Některá zařízení (školská i ZDVOP) odmítli chlapce přijmout s odkazem na nezákonné zdůvodnění – je moc mladý, je psychiatricky medikovaný, má výchovné problémy. Podle OSPOD nebyl chlapec „natolik postižený“, aby vyžadoval svěřeni do zařízení sociální služeb – domova pro osoby se zdravotním postižením. To se ukázalo jako správný krok.

Na tento systémový problém jsme upozornili i MŠMT a na dané téma s ním vyvolali písemnou i osobní diskuzi.

Pro chlapce se rovněž nepodařilo nalézt vhodného pečovatele v rámci systému náhradní rodinné péče. Proto jsme šetřili i postup krajského úřadu. Ten jsme pokárali za to, že nebyl dostatečně aktivní poté, co mu OSPOD nedoložil kompletní spisovou dokumentaci a aktivně neoslovil minimálně sousední krajské úřady s dotazem na volnou kapacitu pěstounů v jejich krajích. S krajským úřadem jsme se shodli v tom, že by situaci velmi prospěla jednotná a v reálném čase aktualizovaná celorepubliková evidence.

I přes velmi neutěšený systémový problém se OSPOD dařilo pracovat velmi aktivně s matkou. Za spolupráce původní školy se podařilo vyjednat chlapcův pobyt v internátní škole, která je blíže bydlišti matky. Kontakty chlapce s matkou se tak podařilo obnovit.

Ochrana dětí, mládeže a rodiny

Zbavení otce rodičovské odpovědnosti (sp. zn. [6770/2021/VOP/LV](#))

- I. **V případech, kdy OSPOD jako kolizní opatrovník zvažuje, zda je zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti v nejlepším zájmu dítěte, musí se vypořádat s otázkou, zda tento krok je jediným možným prostředkem ochrany dítěte. Měl by tedy zjistit, zda není možné zajistit ochranu dítěte před nevhodným jednáním rodiče méně invazivním způsobem.**

Matka podala k soudu návrh na zbavení rodičovské odpovědnosti otce jejího nezletilého syna. Návrh podala z důvodu dlouhodobých potyček s otcem, jeho alkoholismu, tvrzeného nezájmu o dítě, bezdomovectví a neplacení výživného. V době podání návrhu vykonával otec trest odnětí svobody pro neplacení výživného a stalking matky. OSPOD matčin návrh podpořil a okresní soud následně rozhodnul o zbavení otce rodičovské odpovědnosti. Proti uvedenému rozsudku okresního soudu se odvolalo státní zastupitelství. Státní zástupce v odvolání uvedl, že rodič může být zbaven rodičovské odpovědnosti pouze v případě značného stupně zanedbávání či zneužívání rodičovské odpovědnosti a současně musí být prokázáno, že zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti je jediným účinným prostředkem ochrany dítěte. OSPOD poté nově vyhodnotil nejlepší zájem dítěte a v odvolacím řízení u krajského soudu navrhl, aby soud otci rodičovskou odpovědnost zachoval. Krajský soud návrh matky na zbavení otce rodičovské odpovědnosti zamítl.

Veřejný ochránce práv **dospěl k názoru, že OSPOD nepochybil, když v odvolacím řízení u krajského soudu navrhl, aby otec nebyl zbaven rodičovské odpovědnosti.** Ačkoli vztahy mezi rodiči byly velmi komplikované a vyhocené a matka uváděla, že ji otec obtěžuje, což podle ní mělo špatný vliv na dítě, je zřejmé, že otec o syna nepřestal projevovat zájem a dítě si na otce pamatovalo. Ze spisové dokumentace také nevyplývaly žádné informace o tom, že by se otec choval špatně k samotnému dítěti. Ohrožující byly pro dítě spíše potyčky mezi samotnými rodiči. Výpovědi obou rodičů se nadto rozcházel, přičemž OSPOD měl k dispozici také podání na matku, která uváděla, že matka na syna velmi vulgárně křičela. **Svůj názor ochránce odůvodnil mimo jiné i tím, že zbavení rodičovské odpovědnosti otce nebylo jediným možným prostředkem k ochraně dítěte.** Ve věci šlo především o ošetření kontaktů otce se synem po jeho propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Jejich kontakty by přitom mohly probíhat za asistence.

Pojistné na zdravotní pojištění a činnost zdravotních pojišťoven

Úhrada přepravy pojištěnce k poskytovateli zdravotních služeb (sp. zn. 5859/2021/VOP/ZK)

- I. **Pokud zdravotní pojišťovna plně nevyhoví žádosti pojištěnce o náhradu cestovních výdajů v souvislosti s přepravou k poskytovateli zdravotních služeb, musí své stanovisko řádně odůvodnit a vypořádat všechny případné námítky žadatele.**

Stěžovatel požádal zdravotní pojišťovnu o náhradu cestovních nákladů v souvislosti s přepravou k poskytovateli zdravotních služeb, kterou uskutečnil soukromým vozidlem (řízeným jinou osobou). Stěžovatel již několik let dojíždí na kontroly do specializovaného pracoviště a zdravotní pojišťovna mu cesty bez problémů plně proplácela. Najednou však rozhodla, že náhrada cestovních nákladů přísluší pouze v omezené výši.

Závěr šetření byl ten, že zdravotní pojišťovna své stanovisko řádně neodůvodnila, zejména stěžovateli nevysvětlila, proč jeho žádost posoudila jinak než předchozí žádosti v téže věci. Nicméně stěžovateli jsme doporučili obstarat další podklady na podporu své žádosti.

Zdravotní pojišťovna se případem znovu zabývala, zohlednila dodatečné podklady od stěžovatele a jeho žádosti vyhověla.

Činnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

Kontakt dětí s prarodiči ze strany zemřelé matky (6341/2021/VOP/MKS)

- I. **Při vyhodnocování nejlepšího zájmu dítěte v souvislosti s jeho stykem s prarodiči, příbuznými nebo blízkými (§ 927 občanského zákoníku), musí OSPOD vzít v potaz především rozsah péče obou rodičů, názor dítěte, vztahy dítěte se všemi dalšími příbuznými a za běžných okolností také názor rodičů (článek 5 Úmluvy o styku s dětmi; článek 3 odstavec 1 Úmluvy o právech dítěte).**
- II. **Spor mezi rodičem a prarodiči, kteří se domáhají práva styku, může být pro dítě ohrožující (§6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí). OSPOD v takové situaci musí využít svých oprávnění a pomoci stranám sporu dosáhnout smírného řešení (§ 11, 12 a 13 odst. 1 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.**

Na ochránce se obrátil otec dvou nezletilých chlapců, kterým zemřela matka. Soud po rozvodu rodičů svěřil děti do péče matky a upravil jejich styk s otcem. Když matka onemocněla, o děti pečovali mateřští prarodiče a otec. Po smrti matky přešly děti do péče otce. Mateřští prarodiče chtěli být s dětmi častěji, než jim otec umožňoval a měli též výhrady k jeho péči. Proto se obrátili nejprve na OSPOD a posléze na soud. Otcí vadilo, že OSPOD jako opatrovník dětí v soudním řízení podpořil styk prarodičů s dětmi každý třetí víkend. Argumentoval tím, že prarodiče narušují jeho výchovu synů. Vadilo mu také, že se syny nebude moci trávit volný čas, když budou u prarodičů.

Ochránce zjistil, že OSPOD s rodinou aktivně spolupracoval. OSPOD děti vyhodnotil jako ohrožené kvůli úmrtí matky a následným sporům mezi prarodiči a otcem. OSPOD jednal s otcem i prarodiči a snažil se jim pomoci najít smírné řešení sporu. OSPOD otcí doporučil psychologickou pomoc pro děti, kterou zprostředkoval. OSPOD také uspořádal případovou konferenci, na které se otec s prarodiči dohodl na styku s dětmi. Protože dohoda po několika měsících přestala fungovat, obrátili se prarodiče na soud. OSPOD jako opatrovník soudu navrhl, aby styk dětí s prarodiči probíhal každý třetí víkend. OSPOD vyhodnotil, že takto častý kontakt je v nejlepším zájmu dětí, protože se prostřednictvím prarodičů mohou stýkat se svou zletilou sestrou a dalšími příbuznými zemřelé matky. Přihlédl také k názoru chlapců. Ti měli prarodiče velmi rádi a přáli si je často navštěvovat.

Ochránce vyhodnotil, že OSPOD nepochybil. Svým poradenstvím se totiž snažil napomoci urovnání sporů mezi otcem a prarodiči. Jako opatrovník dětí OSPOD správně vyhodnotil jejich nejlepší zájem a své návrhy soudu přesvědčivě zdůvodnil.